

Sygn. akt I Ca 409/13

Sygn. akt I Cz 369/13

POSTANOWIENIE

Dnia 13 listopada 2013 r.

Sąd Okręgowy w Sieradzu Wydział I Cywilny w składzie:

Przewodniczący – S.O. Barbara Bojakowska

Sędziowie: S.O. Antoni Smus

S.O. Przemysław Majkowski

Protokolant: staż. Kinga Majczak

po rozpoznaniu w dniu 13 listopada 2013 roku w Sieradzu

na posiedzeniu jawnym

sprawy z wniosku P. P.

z udziałem (...) S. A. Oddział (...) w Ł.

o ustanowienie służebności przesyłu

na skutek apelacji i zażalenia wnioskodawcy

od postanowienia Sądu Rejonowego w Sieradzu

z dnia 27 czerwca 2013 roku, sygn. akt I Ns 851/12

postanawia:

I. oddalić apelację;

II. oddalić zażalenie.

Sygn. akt Ca 409/13

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 27 czerwca 2013 roku Sąd Rejonowy w Sieradzu ustanowił na rzecz uczestnika (...) Ł. — (...) S.A. w Ł. służebność przesyłu polegającą na prawie korzystania z nieruchomości położonej w S. i stanowiącej działkę oznaczoną numerem ewidencyjnym (...), dla której w Sądzie Rejonowym w Sieradzu prowadzona jest księga wieczysta (...) w zakresie wyznaczonym punktami (...) przez biegłego geodetę B. Z. na mapie z dnia 31 grudnia 2012 roku, zaewidencjonowanej w (...) w dniu 09 stycznia 2013 roku pod nr (...), stanowiącej integralną część postanowienia, zgodnie z przeznaczeniem należących do uczestnika urzędzeń przesyłowych energii elektrycznej przebiegających przez tę nieruchomość. Zasądził także od uczestnika (...) S.A. w Ł. na rzecz wnioskodawcy P. P. kwotę 5.345,00 zł (pięć tysięcy trzysta czterdzieści pięć złotych) tytułem jednorazowego wynagrodzenia z tytułu obciążenia nieruchomości opisaney w punkcie 1 postanowienia, służebnością przesyłu i rozstrzygnął o kosztach postępowania.

Powyższe orzeczenie zapadło w oparciu o ustalony przez Sąd Rejonowy stan faktyczny, który Sąd Okręgowy podzielił i przyjął za własny, a którego istotne elementy przedstawiają się następująco:

wnioskodawca P. P. jest właścicielem nieruchomości położonej w S. gmina S. o nr ewidencyjnym działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Sieradzu Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą o nr (...). Przez opisaną nieruchomość przebiega linia wysokiego napięcia (110 kV). Na działce wnioskodawcy nie posadowiono żadnego słupa energetycznego. Linia rozpięta jest nad działką, wsparta na słupach posadowionych na sąsiednich nieruchomościach. Na działce wnioskodawcy o nr (...) jest zorganizowane siedlisko, w skład którego wchodzi budynek mieszkalny i budynki gospodarcze. Na ich budowę wnioskodawca i jego poprzednicy uzyskali pozwolenie. W związku z posadowieniem sieci przesyłowej i dystrybucyjnej właściciel nieruchomości zobowiązany jest do znoszenia ograniczeń i zakazów wynikających z istnienia pasa technicznego dla 2-torowej linii WN (wysokiego napięcia) o szerokości 30 metrów, po 15 metrów od osi linii WN w obydwu kierunkach i linii SN (średniego napięcia) o szerokości 15 metrów, po 7,5 metra od osi linii SN w obydwu kierunkach, w tym zakazie wznoszenia w pasie technicznym budynków mieszkalnych i budowli oraz zakazie utrzymania w pasie technologicznym drzew, krzewów i roślinności, a także korzystaniu z nieruchomości obciążonej w sposób zgodny z aktualnie obowiązującymi przepisami dotyczącymi linii elektroenergetycznych, ochrony zdrowia i życia ludzkiego oraz ochrony środowiska. Zakres służebności korzystania przez zakład energetyczny z nieruchomości wnioskodawcy (służebności przesyłu) wg norm określających zasięgi stref technicznych, zgodnie ze szkicem połowym z dnia 28.12.2012 roku i mapą do celów prawnych, ograniczony jest punktami (...) o powierzchni ogólnej 0,1766 ha na działce nr (...). Zakres zasięgu służebności przesyłu od linii energetycznej napowietrznej 110 kV wyznaczają linie przerywane koloru brązowego, które przebiegają w odległości 15,00 metrów od osi linii energetycznej 110 kV. Dojazd i przejście przez właściciela urządzeń energetycznych w celu ich konserwacji, modernizacji oraz naprawy będzie się odbywał z działki nr (...) (droga publiczna ulica (...)) poprzez wyznaczoną na gruncie służebność gruntową przejścia i przejazdu ograniczoną punktami (...) o pow. 0,0293 ha i szerokości 3 metrów.

Na podstawie opinii biegłej z zakresu rolnictwa i szacowania wartości nieruchomości B. M. Sąd pierwszej instancji ustalił, iż wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu wynosi 1.306 zł, a wartość wynagrodzenia za służebność przejazdu i przejścia 4.039,00 zł. Łącznie 5.345,00 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Rejonowy wskazał, że wniosek jest częściowo zasadny. W toku postępowania strony nie kwestionowały zakresu obszarowego służebności przesyłu. Kwestią sporną była jedynie wysokość wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu. W tych okolicznościach uwzględniając, że P. P. jest jedynym właścicielem nieruchomości, położonej w S. o nr (...) Sąd Rejonowy uznał, że zachodzą przesłanki do ustanowienia służebności przesyłu w sposób opisany w pkt 1 postanowienia. Zakres obszarowy służebności przesyłu Sąd pierwszej instancji ustalił w oparciu o opinię biegłego sądowego z zakresu energetyki R. M. i biegłego geodety B. Z.. Opinie tych biegłych nie były w żadnym zakresie kwestionowane przez pełnomocników zainteresowanych.

W zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu Sąd oparł się na ustaleniach biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości B. M.. Biegła w swojej opinii ustaliła wartość służebności przesyłu uwzględniając faktycznie zajęty przez przedsiębiorstwo energetyczne obszar. Wyznaczając pas przejścia i przejazdu, z uwagi na funkcję terenu o kierunku budownictwo mieszkaniowe, biegła wskazała, że docelowo może stanowić dojazd właściciela na działkę budowlaną i będzie wówczas przez wnioskodawcę użytkowany w sposób ciągły. Biegła zaznaczyła, że służebność przejazdu nie będzie dużą uciążliwością, bowiem dojazdy właściciela sieci do przewodów będą sporadyczne - raz na rok lub na 2 lata, nie w sposób ciągły, co powodowałoby przyjęcie innej skali oceny tej uciążliwości i tym samym wpływ na większe obniżenie wartości nieruchomości. Dojazd wyznaczony na skraju nieruchomości wnioskodawcy, użytkowanej obecnie rolniczo a docelowo jako teren budownictwa jednorodzinne, obniża wartość nieruchomości mniej niż połowicznie. Biegła uwzględniła charakter nieruchomości, obszar, wartość rynkową przed obciążeniem służebnością przesyłu oraz obniżenie wartości nieruchomości związane z ustanowieniem służebności przesyłu i faktycznym ograniczeniem w sposobie korzystania przez właściciela nieruchomości. Biegła uwzględniła także fakt, że na nieruchomości wnioskodawcy nie ma żadnych trwałych naniesień związanych z linią

elektroenergetyczną 110 kV. W części nieruchomości przeznaczonej na uprawy polowe przechodzi sieć napowietrzna linii 110 kV, bez słupa. Stan techniczno - użytkowy nieruchomości wnioskodawcy nie pogorszył się po wybudowaniu linii. Biegła podała, że napowietrzna sieć energetyczna wysokiego napięcia powoduje ograniczenie w sadzeniu jizew pod pasem technologicznym o pow. 1766m². Wnioskodawca nie poniósł szkody z tytułu zmiany przeznaczenia gruntów, gdyż nadal uprawia je rolniczo. Określając wysokość szkody z tytułu ograniczeń w korzystaniu nieruchomości na skutek reglamentacji upraw przy współczynniku w granicach 0,15-0,20 biegła przyjęła 0,15 bowiem przewody linii zlokalizowane są nad gruntami rolnymi kl. V, nieodpowiednimi pod sady. Nie jest to również teren do zalesień, czy sadzenia drzew. Wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu odpowiada wartości służebności przesyłu i wynosi 1.306,00 zł. a wartość wynagrodzenia za służebność przejazdu i przejścia wynosi 4.039,00 zł. Łączna kwota wynagrodzenia została przez biegłą ustalona na kwotę 5.345,00 zł, która w ocenie Sądu Rejonowego odpowiada wskazanym wyżej kryteriom.

W tych okolicznościach wniosek o zasądzenie wynagrodzenia ponad kwotę 5.345,00 zł jako nie zasługujący na uwzględnienie podlegał oddaleniu. Wnioskodawca domagał się zasądzenia jednorazowego wynagrodzenia w kwocie 185.600,00 zł. Z opinii biegłej wynika, że cena 1 ha gruntów rolnych wynosi 16.996 zł. W sytuacji, gdy działka wnioskodawcy o nr 113/7 ma powierzchnię 1,1043 ha wysokość żądanego wynagrodzenia, ponad dziesięciokrotnie przewyższającego wartość gruntu, zdaniem Sądu pierwszej instancji należało uznać za rażąco zawyżoną.

O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 520 k.p.c.

Apelację od powyższego wywiódł wnioskodawca, który zaskarżył orzeczenie w jego punkcie 2. i zarzucił rozstrzygnięciu:

I. Naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na wynik, a mianowicie poprzez naruszenie:

1. art. 233 k.p.c. - przez przekroczenie granic swobodnej oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego i ustanowienia na rzecz uczestnika -na nieruchomości wnioskodawcy - służebności przesyłu za jednorazowym wynagrodzeniem, którego wysokość nie uwzględnienia zmniejszenia wartości nieruchomości z tytułu lokalizacji urządzeń elektroenergetycznych, podczas gdy odszkodowanie takie należy się właścicielowi nieruchomości.

2. art. 227 k.p.c. poprzez niedopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, podczas gdy dowód ten jest konieczny do ustalenia prawidłowej wysokości wynagrodzenia z tytułu Ustanowienia służebności przesyłu, a wniosek o jej sporządzenie został złożony przez pełnomocnika wnioskodawcy w piśmie z dnia 28 czerwca 2013r. zawierającym zarzuty do wydanej opinii. W konsekwencji doprowadziło to do nierozpoznania istoty sprawy i ustalenie wynagrodzenia przysługującego wnioskodawcy w znacznie zaniżonej wysokości

W oparciu o tak sformułowane zarzuty pełnomocnik wnioskodawcy wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia w zaskarżonej części i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania i rozstrzygnięcia o kosztach postępowania apelacyjnego. Ewentualnie o zmianę zaskarżonego orzeczenia poprzez ustanowienia na rzecz uczestnika służebności przesyłu za wynagrodzeniem, którego wysokość uwzględniać będzie obniżenie wartości nieruchomości spowodowanej lokalizacją urządzeń elektroenergetycznych i w tym celu zlecenie opinii uzupełniającej biegłego rzeczoznawcy majątkowego z uwzględnieniem obniżenia wartości nieruchomości na skutek lokalizacji na działce wnioskodawcy urządzeń elektroenergetycznych.

Sąd Okręgowy zważył co następuje :

Apelacja podlegała oddaleniu wobec niezasadności zarzutów w niej wywiedzionych.

Wbrew zarzutom skarżącego Sąd pierwszej instancji przeprowadził wszechstronne postępowanie dowodowe, poczynił w sprawie szczegółowe ustalenia faktyczne i wyciągnął z nich właściwe wnioski, które Sąd Okręgowy w pełni podziela, a więc nie zachodzi potrzeba ich powtarzania. W pisemnych motywach rozstrzygnięcia Sąd Rejonowy w sposób wyczerpujący wyjaśnił swoje stanowisko i zasadność przyjętych ustaleń, dokładnie rozważając zebrany materiał

dowodowy, nie naruszając zasad logicznego rozumowania, nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów ani zasad doświadczenia życiowego przy ich ocenie. Tymczasem skarżący zarzucając Sądowi pierwszej instancji wadliwość dokonanych ustaleń nie wskazał przyczyn dyskwalifikujących postępowanie Sądu w tym zakresie, w szczególności nie wskazał, jakie kryteria naruszył Sąd przy ocenie konkretnych dowodów.

Przepis art. 233 § 1 k.p.c. przyznaje Sądowi swobodę w ocenie zebranego w sprawie materiału dowodowego, a zarzut naruszenia tego uprawnienia tylko wtedy może być uznany za usprawiedliwiony, jeżeli Sąd zaprezentuje rozumowanie sprzeczne z regułami logiki, z zasadami wiedzy, bądź z doświadczeniem życiowym. Sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału zachodzi bowiem jedynie wtedy, gdy powstaje dysharmonia pomiędzy materiałem zgromadzonym w sprawie, a konkluzją, do jakiej dochodzi sąd na jego podstawie. Sprzeczność ta występuje zatem w sytuacji, gdy z treści dowodu wynika co innego, niż przyjął sąd, gdy pewnego dowodu nie uwzględniono przy ocenie, gdy sąd przyjął pewne fakty za ustalone, mimo że nie zostały one w ogóle lub niedostatecznie potwierdzone, gdy sąd uznał pewne fakty za nieudowodnione, mimo że były ku temu podstawy oraz, gdy ocena materiału dowodowego koliduje z zasadami doświadczenia życiowego lub regułami logicznego rozumowania, co oznacza, że Sąd wyprowadza błędny logicznie wniosek z ustalonych przez siebie okoliczności. Ponadto pamiętać należy, że w sytuacji, gdy z określonego materiału dowodowego Sąd wyprowadza wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to ocena Sądu nie narusza reguł swobodnej oceny dowodów i musi się ostać, chociażby w równym stopniu, na podstawie tego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (por. postanowienie SN z dnia 10 stycznia 2002 r., II CKN 572/99, wyrok SN z dnia 27 września 2002 r., sygn. II CKN 817/00). Co do zasady, wykazanie przez stronę, że Sąd naruszył art. 233 § 1 k.p.c. oraz że fakt ten mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy, nie może być zastąpione odmienną interpretacją dowodów zebranych w sprawie, chyba że strona jednocześnie wykaże, iż ocena dowodów przyjęta przez Sąd za podstawę rozstrzygnięcia przekracza granice swobodnej oceny dowodów (por. wyrok SN z dnia 10 kwietnia 2000 r., V CKN 17/00, OSNC 2000/10/189, Biul. SN 2000/6/13, Wokanda 2000/7/10). Oznacza to, że postawienie zarzutu naruszenia tego przepisu nie może polegać na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego przyjętego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów; skarżący może tylko wykazywać, posługując się wyłącznie argumentami jurydycznymi, że Sąd rażąco naruszył ustanowione w wymienionym przepisie zasady oceny wiarygodności i mocy dowodów i że naruszenie to miało wpływ na wynik sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2000 r., I CKN 1169/99, OSNC 2000/7-8/139, Biul. SN 2000/5/11 oraz wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r., IV CK 387/04, Lex nr 1771263).

Sąd Odwoławczy nie dopatrył się w niniejszej sprawie żadnej sprzeczności w dokonanej przez Sąd pierwszej instancji ocenie zebranego materiału dowodowego ani wadliwości tej oceny. Sąd Rejonowy wyjaśnił w sposób obszerny i szczegółowy wszystkie kwestie istotne dla ostatecznego rozstrzygnięcia. W tym w zakresie ustalenia wysokości wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu Sąd Rejonowy oparł się na ustaleniach biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości B. M.. Biegła w swojej opinii ustaliła wartość służebności przesyłu uwzględniając faktycznie zajęty przez przedsiębiorstwo energetyczne obszar. Opinia biegłego podlega ocenie - przy zastosowaniu art. 233 § 1 k.p.c. - na podstawie właściwych dla jej przedmiotu kryteriów zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłego, podstaw teoretycznych opinii, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków. Dowód z opinii biegłego jest prawidłowo przeprowadzony wówczas, gdy opinia zawiera uzasadnienie ostatecznych wniosków, sformułowane w sposób przystępny i zrozumiały dla osób nieposiadających wiadomości specjalnych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 lipca 1999 r., II UKN 80/99, OSNAPiUS 2000/ 22/831 i postanowienie Sądu Najwyższego z dnia z dnia 7 listopada 2000 r., I CKN 1170/98, OSNC 2001/4/ 64). Opinia biegłego B. M. spełnia wszystkie wskazane powyżej kryteria. Zasada kontradiktoryjności procesu powoduje, że to strona winna wykazać się niezbędną aktywnością i wykazać błędy, sprzeczności lub inne wady w opinii biegłego, które ją dyskwalifikują; ewentualnie uzasadniają przeprowadzenie dodatkowych opinii. Apelacja nie zawiera żadnych zarzutów w tym przedmiocie. Sąd Odwoławczy podziela dokonaną przez Sąd Rejonowy ocenę tego dowodu oraz ustalenie dokonane na jego podstawie, w tym iż wartość jednorazowego wynagrodzenia za ustanowienie służebności przesyłu odpowiada wartości służebności przesyłu i wnosi 1.306,00 zł, a wartość wynagrodzenia za służebność przejazdu i przejścia wynosi 4.039,00 zł.

Wbrew zarzutom apelującego Sąd pierwszej instancji starannie zebrał materiał dowodowy i szczegółowo go rozważył, oraz ocenił go w sposób nie naruszający zasady swobodnej oceny dowodów, uwzględniając w ramach tejże oceny zasady logiki i wskazania doświadczenia życiowego. Stosownie do art. 227 k.p.c., przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Co do wniosku o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego, to dowód ten był zbędny dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy. Sąd pierwszej instancji dysponował już bowiem opinią biegłego sądowego z zakresu szacowania nieruchomości i jak top wyżej zostało wykazane opinia ta jest w pełni miarodajna. W kontekście powyższego za niezasadny należy uznać zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 227 k.p.c. Podkreślić przy tym należy, że dokument zawierający opinię biegłego, był znany stronom jeszcze przed wydaniem postanowienia kończącego postępowanie w sprawie, a więc nie utrudniało to skarżącemu zapoznanie się zarówno z zastosowaną przez biegłego metodologią czynności badawczych, podstawą wydania opinii oraz jej wnioskami. Podkreślić należy, iż apelujący nie stawiał się na rozprawę w dniu 27 czerwca 2013 roku i nie zgłosił w terminie zastrzeżeń co do treści opinii. Okoliczność zaś, że Sąd doręczając pełnomocnikowi wnioskodawcy odpis owej opinii nie określił terminu do złożenia do niej zarzutów, pozostaje bez znaczenia dla uznania pisma pełnomocnika za spóźnione. Skoro bowiem wnioskodawca i jego pełnomocnik byli prawidłowo zawiadomieni o terminie rozprawy wyznaczonej na dzień 27 czerwca 2013 roku to zasadnie mogli przewidywać, iż tego dnia Sąd zakończy postępowanie i wszystkie później zgłoszone przez nich wnioski zostaną pominięte. Zwłaszcza, iż Sąd Rejonowy mógł pominąć środki dowodowe, jeżeli okoliczności sporne zostały już dostatecznie wyjaśnione lub jeżeli strona powołuje dowody jedynie dla zwłoki. Tym bardziej nie sposób uznać, by zaniechanie dopuszczenia dowodu z opinii biegłego rzeczoznawcy majątkowego miało uzasadniać zarzut nierozpoznanie istoty sprawy

W tym miejscu należy podkreślić, iż stosownie do treści art. 162 k.p.c. strony mogą w toku posiedzenia, a jeżeli nie były obecne, na najbliższym posiedzeniu zwrócić uwagę Sądu na uchybienia przepisom postępowania, wnosząc o wpisanie zastrzeżenia do protokołu. Przepis ten przewiduje prekluzję zarzutów dotyczących niektórych naruszeń prawa procesowego. Z jego treści wynika, że skutkiem niepodniesienia przez stronę zarzutu naruszenia przepisów postępowania w sposób określony w tym przepisie jest bezpowrotna utrata tego zarzutu w dalszym toku postępowania, a więc także w postępowaniu wywołanym wniesieniem zażalenia oraz w postępowaniu apelacyjnym i kasacyjnym, chyba że chodzi o przepisy prawa procesowego, których naruszenie Sąd powinien wziąć pod rozwagę z urzędu, albo że strona nie zgłosiła zastrzeżeń bez swej winy. Celem regulacji z art. 162 k.p.c. jest zapobieganie nielojalności procesowej przez zobligowanie stron do zwracania na bieżąco uwagi sądu na wszelkie uchybienia procesowe w celu ich niezwłocznego wyeliminowania i niedopuszczenie do celowego tolerowania przez strony takich uchybień z zamiarem późniejszego wykorzystania ich w środkach odwoławczych (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 4 października 2006 r., II CSK 229/06, Lex nr 337525, wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 17 grudnia 2008 r., I ACa 890/08, Lex nr 518065 oraz wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 20 grudnia 2007 r., I ACa 772/07, Lex nr 503258 i wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2010 r., V CSK 234/09, Lex nr 589835). Sąd w myśl przepisu art. 240 § 1 k.p.c. może bezzwłocznie zweryfikować swoje stanowisko w zakresie oceny dowodów, co odpowiada uprawnieniu strony przewidzianym w art. 162 k.p.c. zmierzającym do aktywnego współdziałania w eliminacji stwierdzonych w toku tego postępowania uchybień bez potrzeby przenoszenia ich do instancji nadrzędnej (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 stycznia 2007 r., IV CSK 340/06, Lex nr 395263). Apelujący nie zgłosił na podstawie art. 162 k.p.c. stosownego zastrzeżenia, kwestionującego nierozważenie jego uwag i wniosków od opinii biegłej B. M.. Oznacza to, że utracił prawo powoływania zarzutu ewentualnego naruszenia przepisów prawa procesowego w tym zakresie w postępowaniu apelacyjnym.

Wobec powyższego, nie podzielając żadnych z zarzutów zgłoszonych przez wnioskodawcę, Sąd Okręgowy oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

Z/ (...).